[Контрольный экземпляр]

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Советеи Министрий Советен орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газета арадувл 1923 шера деза ● ШОАТТА, 4 август, 1973 шу. ● № 93 (5354). Мах. 2 кеп.

Шовткъа шу да коммуниста Ромах Петр Романовича кашка комбайн лелаю. Сий деш цIн йоаккх цун Грозненски шурий совхозе.

Пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча цера хьувкъам чуэацш ший воIана Владимерца доккхий хьокхамаш доах цо.

ХIанзе 550 тонн ялат аьрдад деззла экипажа.

СУРТА ТIА: Ромах лаи воIи.

Л. РУДСКЕ сурт.

ДЕККХАРАШ КХОАЧАШДАРА

«Грозиефть» объединене тракторин цеха автотранспортни колонна коллективо, йIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера доккхий социалистически дехкараш тIаийнад. ДIаахача хана бархь балхо хьахьекхад тIаийна социалистически дехкараш дика кхоачашдеш латтилга. Июль бетта тIан дика кхоачашъяьлий неха транспортникаша Механизаторий кадраш дика я.

— Тха производствата хьалха латтараш ба Променко Григорий, Мамилов Мухарбек, Мипульшин Николай, Анилов Иван, бульдозеристаш Алистов Савардик, Даурбековский Александр, Кравов Анатолий, крановщикаш Селезнев Александр, Резников Юрий, подъемний машинисташ - лебедчикаш Евлоев Магомед, Н. И. Собкин, Пузиков Иван, ишттa хIибараш а, — яхаш дувци цеха начальника Зибулов Владимира. — Тха техника—дIаэло дувцо цо, «Малгобекнефть» НГДУ чуйолхача дуккхача предприятеша я.

Аль деза, предприятеша болх беш болв тха техника болх па беш ихьа сахьат ца доаделе, трактористаш шоай дийнахьера норма 110-на 120 процент кхочушдан чаджьеле. Механизатораш шоай бархь низацо новкъостал ду Малгобека предприятеран мухь дIаэхьа бахьана ялан кхоачашъяьла. Шоай йолаш болча техникех бизза а пейда эца гIерт цеха кхеторкх. Масала, тракторист отпуске вахча, трактора да хоахавала доах па беш латтаи кулар. Цеха кхиглоша оттаьдир трактористе отпуске волаш цо ший трактор кхыча трактористага дIаолйла аьина. Ду мероприятеи паркан пайда эцара комфиненст лаьхIир. Уьхаза хатта тарлургIа трактористий-машинистий резерв шиъара йоIIогIа аьина?

Цхьаьнгахьа трактораш ремонта е техникаца гIулдих дара дIаэттача, цхьаболча трактористаша ремонт ю. хIаъта вокхар мукъабинача, трактораш тIа болх бу. Лоацца ала безам бу трактористаша ева ремонтах лаьца. Уьхаза, цеке, текущин срединн ремонт яь ца Iеш тхоай низацо капитални ремонт а ю. ДIаэахача 1972 шера цеке капитални ремонт ешт тоаьнай 30 трактор, ю торо хиллийтар 10 вза сома маьха паччахьалкхена рузкъьа иходе. Трактораш тоаю спытни слесаршаш С. И. Кузнецова, И. М. Мясникова, Г. И. Шабанева. Болх бечча хана деп цар капитально тоаньй 100 сомга трактор. Цар болх дуккхаза а «Грозиефть» объединене а цеха кулгалхоша а белгалбахьаб.

Кузнецов Сергей Ивановича пенсе вахавале а, 25 шера ше болу бархь коллективацара къаста маглазар.

ЧIоагIа дика хоам хилар тхона радиона КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев Америка ВIашагIкхийтача Штаташка вахарах хьакхабIакадича. Оаха, цеха механизаторашца, дер тIара къоабIабьо вай Коммунистически парте а Советски Iаьдала машар тоабу араьъара политика. Дика ловца хилар тхона Л. И. Брежневен США президента Р. Никсонен дунен тIа машар оттаьдара йола переговораш толаме чакъъ-ьлар, — чхаш дувц С. И. Кузнецова. Оаха кхы мел болча советски нахе сацца, иэа ца кхоьеш къъьегарга вай езаэа Даьхена ниэ соабаккхара — салаIа са массара а кхувргда, — йоаь Сергей Ивановича.

Тракторашта эца оатхалаш лаьара йоккха инициатива тучаболчех цеха вокхкхаIьолча мастера Т. В. Сучина а, кхыча спешиалисташа а. Шийна могача тайпара новкъостал ду коллективо корпшта. Масалех цера «Алхан-чуртский», «Ингушский» совхозашта цун совгIа «Кавказ» колхоза зиэь оахаш хул дукха трактораш. Цул совгIа цар кийтъьо спелос, кхы тайпа юртбоахама балхаш ду. Тхаьнарча дийнаъь «Кавказ» яхача колхоза лаьтта аха 2 трактор енна. Вознесенски яхача станице ниэь торбара балхаш деш я автогредера трактора. Цеха механизаторашца дика кхетабу цу мероприятеи йоархIам, цунга хьежжа поэшта тIаэнлла гIулаьх а дика кхоачашлу.

Массаза сатийна хилаш цехера гIулаьхам. Коллективе юкъе нийсу цхьаццабола зуламаш леладу цах. Уьш цах цеха коллектив бакъъьарча наьъъа тIа баха гIерт. Цехе каст-каста лекцеш ю, газеташ деш, кхыболча культмассов болх дIаэху. Коллектив ший дин тIэбехийташ я йIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера план хенаи хьалха кхоачашъяьра.

М. ГУНОЕВ.

ДОТТАГIЛЕН ВIАШАГIКХЕТАР

30—31 июле Крыме хилар социалистически механизированни стенически болхлойн партеН кулгалхоI «ВIашагIкхетар. Цига дакъа лоаваш-бар: БКП ЦК цхьаьнахара секретарь, НРБ Паччахьалкхен советан председатель Т. Живков, ВСГРП ЦК цхьаьнахара секретарь Я. Кедар, СЕПГ ЦК цхьаьнахара секретарь Э. Хонеккер МНРП ЦК цхьаьнахара секретарь, МНР Министрий Советан председатель Ю Цеденбал, ПОРП ЦК цхьаьнахара секретарь Э. Герек. РКП Генеральни секретарь. СРР Паччахьалкхен совета председатель Н. Чаушеску, КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев, КПЧ Генеральни секретарь Г. Гусак, ишттa КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашкарча гIулдакий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро членала кандидат, КПСС ЦК секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев.

ВIашагIкхетаре дакъалоацаш хинначар, шоай парте вокхарах гIулаьхехи, шоай социалистически паччахьалкхенаш дегIаьрахи лаьца вIашиа хоамаш дар. Вошал долча партеишен мехкашен политически, экономически, идеологически гIулаьхаш цхьана делалара деша а дийнар. ХIъьта ишттa кадеташта юкъерча актуальни проблемаех лаьца шоашта хетараш шерра дийнар.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

«Октябрьнефть» НГДУ бурудеттарий «Iаьржа дошуь» лаккхара план ханаа хьалха кхоачашъяьра яьржача социалистически яьъе хьалха латташ я коммунист Дадагов Османа ТIахIир керте латта кхоалагIча районин инженерно - технологически служба коллектив.

Тхъаь ятт шу совгIача хана буруь тохаш латтача Къаьнача Гудермеса майдане уллача скважине буруь тохаш я хIанз из коллектив.

Дуккхача хана дика мехкадьтта луш яле а ду скважине болх дика вIашIтехьбаьккха делабарах, шеррача маспгабашка мехкадьтта дакълара керда технологи, шозлагIа буруь тохара метод, геологически мероприятеи йоккха объем юкъъехахьаро вIашIтехьбалийтар коллектина мехкадьтта дакъхара боарам лакхбе а план тIехдочашъье а.

Цу барттайнача, дуккхача къъьмех йолча коллективо «Октябрьнефть» НГДУ массарел хьалха кхоачашIор воргI бетта план. Августа чотах пар лаьккха «Iаьржа дошуь» 800 тонн да.

ХIанз темпаи лакхъьеш йоагIа из коллектив. План ханаа хьалха кхоачашъяьра яьржача яьъе юкъехаН телаш къъьегаш ба операторш Абаев Шамсудин. Бериэзе Виктор, Чеердниченко Петр, Тутаев Юсуя, Легушкин Степан, кхыбараш.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

Тоаяне дIаэьеш да Грозненски районе «Запрудная» совхозе силос йоллар. ДIаэахача. Пландаца 15,5 эзар тонн йолла еэача. дIаэлаце 13 эзар тонн силос елаш ларъяьна. Уж хьокхамаш дахи вIашIтехьдаьнад совхозе, iаэраче сийрте къъьегарах. Ишттa оасарг, болх бу силос хьокъача комбайна тIа трактористе Ибрагимов Исмаьл, 70 дакъа йолл ма ерриг шозлагIа. Техкхочашъяьш цо.

«Iаьржа дийнахь 550 тонн силоса ларъяьна моца хьажжIаш дIакъоаяь ферме.

СУРТА ТIА: совхозе силоса хьажжIаш хьокхаш я.

Л. РУДСКЕ сурт.

ДЕРРИГА БАЛХАШ ЦХЬАНА ДУ

Форд санна терхаш латтача ялата юкъе гIолла сих па душ хьайоагIа шин комбайн. Ийийна дейна ду дийнахь хIара саьхатах бизза пайда эцара деррига ноаш оарнагIдьхад. ялаш леладераша.

ИйслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера Шалинскн района Ленина цIерагIча колхоза ялат чудерзадара хьалхашка латтача декхарех къъьмаьл хилар тха председателяша Гуноев Заудинаца.

— Уьх шера паччахьалкхенга 850 тонн ялат дохка декхарийла я тха колхоз, хIанзе 8 бIаь тонн гергга муьхи кIан дехкал оаха. ТIека хьайкъа ялаташ хилараХ 900 тонн ялат дIаэала лаьрхIад оаха, — воккхий вешн йоэят предселятела.

Цхьаь шерен ах шерен план кхоачашъяьргга яхилга да из. Юкъера лаьхIаIча хIара гектара тIара 30 центнер ялат доаккх колхозхоше.

Комбайнаша болх бечча кхаI тIа лоаца хана тхона тIавера колхоза керттера агроном Умханов Жаарс. Хаьданга кхаI тIа делача цун-юкъ маьлхон михоп Iаьржъя яр.

— 990 гектара тIара гураьхь дийна ялат чуэца деззш да тхо. ХIанзле 500 совгIа гектара тIара чуийлап тха комбайнераша, — йоаь агронома.

Дуккха ба колхозе дика механизаторашца. Ткъаь ятт шу совгIа ха я Ердаев Ахьмада комбайна тIа болх бу. Цу хана массеех эзар гектара тIара юрта боахама культурашца чуийлап цо.

Дуккхача шерашка овсарерча кхъьегарга лакха мах бабе партеи правительстван — цун ньъх тIа йоал Ленина орден. Ше Iоаьъ опыт камьърша дIайовзийташ дукха кхона механизатораш Iомабаьб Умханов.

Ялаташ даьттанара йоала кхыбола культурашца дукхагIа яхара яьржачу Ерригсозшин яьъе юкъе а баха пешйла яьъ йоаржайир комбайнераша.

Ялат чуэца доладелнача хьалхарча деношка денз хьалха латташ хьабоагIа Ердаев Ахьмад, Маиев Махьма. ХIаравар тIехьаьдIгIерт, баьъда шунца цхьана шозлагIа новкъостал ду. IIкъа Ердаева, тIаккха Маиева комбайнаш тIагIу караяра кара тела Ше вьмпел.

Маиев Махьма школе лаборанталла болх беш ва, цхьабаьъда ялат чуэца хана колхозхошта новкъостал де воагIа. Ер дIьлатIа шу да капитальни ремонт ца еш цо комбайн лелаю. Сезона ялат хIоккхара норма тIехкхоачашъяьш цо.

Комбайнаш тIара ялат дIаувза ча шоферата къовсам боаржа-ьаьб комбайнаш саца латтаргбйсацаш, сихен да доIтаьш ялат чудара тIехьа.

Евдаева комбайна буькер йиэар, сана латта везанзар цун, цу сехьата комбайна тIаккхар Солтыханов Денн машина. ЧIоагIа рельза ва шофер балха.

— Болх боацаш саца латташ тха машинаш. Дийнахь ахай тIара хьатта ялат дIаэозаш 20—25 рейс е вIашIтехьлоа са. Ишттa духха ялат дIаувз ахай тIара са новкъосташа Висарзаев Салаудэ, Хананаев Висолта, — йоаь Солтыханова.

Комбайнераш, шофераш, ялат чуэца декъа мел лоацар сиха ва хаиналъа ялат чуийлап дакъхаца. Цу гIулакха мел эца хьалаш вIашIтехьлаьхад уххаза. Боккха теркам тIабахийтаб соацца кулгалхоша, парткомон - профкомон кхаа деладерий кхаьъегарга безам сонбаккхара. Хьалхара мотгиг яьккхача комбайнера 15 сом, шоллагIгIар яьккхачоь 10 сом, кхоалагIгIар — 5 сом даларша совгIаташ лу. КарагIдувла хьокхаш хаьмаш терра дIадоаяйт «Молнее» тIа.

Украинскн комбайнераша дах кхийкарах хьаллаьъа деррига нисаш тIадахийтад колхозхоша ца дойтаьш сихен ялат чуэнара. ХIанз ялат чуийла бовза гергга бу колхозхой.

Ялат чуийла мукъадаьнна лаьтташ дукха даьйтаьл. Лаьтташца тIоадал дIа па кхастийташ иух яхай тIа доаккх уьхаза, тIаьта цунна тIехьа сеязка йоаййт.

Чу кепатохаш яхай бистошка дIа а увзаш вIашкатох. ХIанзле яхь бIаь тонн совгIа ча вIашкатехка.

Ялат чуийлачу кхо бIаь гектара тIа хьажжIаш дIаюоаш ба колхозхой.

Оахамаш деш а хьажжIаш дIаюш а хьинаре къъьег тракториста Джабиканжиева, сеязщика Денильханова.

— Вай мехка берригача кхъьегамхошца санна деррига ничаш тIадахийтад оаха уьх шера хьалъъ боахама планаш кхоачашъяьра. Беркате шу да иIслагIча пятилетка кхоалагIдар. Ялат дика ца хьийкад. Ишттa беркате хIинад ер шу дуьлеи къъьмаьта юкъе машар чIоагIбара КПСС бечча балха а. Цунна тешаа да Л И. Брежнев Америка ВIашагIкхийтача. Штаташка. Германски Федеративни Республике. Франце вахар, — йоаь Денильханова.

С. АЙСАНОВ.

ТОЛАМАШ ЛОХ ДАЛИЙТАЦ

1972 — 73 шш. Iан замалаъь хьайбай продукци йоаккхилгеи кIийчъеран алсамдаккхар дукха фермий болхлошта юкъе яьржача Ерригсозшин яьъе юкъе а баха дика толамаш доаккхи дIакъоаяь йIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча, шера Гудермесин районе хьайбаш леладераш. Ишттa. тIехкхочашIор цар паччахьалкхенга хьайбай продукци йоххара яьржача квартала план. Хьаьта шоллагIча квартале цар дьъха хьокхамаш кхы а дахкарIа да.

Паччахьалкхенга дуьх йоххара яьх бетта шоаш тIаийна хинна социалистически деккхаш 107 процент, шера йоххара — 111 процент кхочушIор цар.

Къъьегта дика толамаш дьъхар яьх бетта «Дружба» колхоза коллектино. Хьайбай продукци йоккхараи из паччахьалкхенга йоххараи районе колхозашгеи совхозашгеи юкъе яьржача яьъе хьалхара мотгиг яьккхар «Дружба» колхоза ах шера яьча итогашка диллача. Цаьхаллаш йоакхо ю колхоза хьайбашкара йоаккха продукци мамоста дукхагIа яьккхарн цунга дIабоза мах лохбараре. Цунна тешаа ду цифраша. Ишттa дIаэахача шера ялх бетта яьккхачу 39 процент дуккагIа шура яьккхай ухх шера колхозе. Дякка лоабаьб цхьа центнер шура яьккхарга дIабоза мах а.

Районе совхозашта юкъе яьржача яьъе яьх бетта «Гудермесский» совхоза коллективо яьккхбо. Шозш тIаийна хиннача дехкарал совгIа 41 тонн дудх. 120 тонн шура дIаэлар цар паччахьалкхенга.

Районе хьайбаш деладераша юкъе къъьегта дика толамаш доаккхи дIакъоаяь хьокхамаш кхы а дахкарIа да. Хьаьта шоллагIча квартале цар дьъха хьокхамаш кхы а дахкарIа да.

Районе хьайбаш деладераша юкъе къъьегта дика толамаш доаккхи чакхIаьккхах ах шу хIара кхоабача Iаттагара яьх бетта 1771 килограмм шура яьккхача «Дружба» совхоза доякас А. Бевдарас. хIара кхоабача Iаттагара 1650 килограмм шура яьккхача «Кавказ» колхоза доякас А. Мальшагоас, «Дружба» колхоза доякас У. Элимгериевас, «Гудермесский» совхоза къъьегаралеча Шеврова Еленас, дуккхача кхъьегаш.

Дакъаза толамех кхоачамбан гудермесцаша хIанз шоллагIа ах шу доладеннача хана а. Денгаза-ленга алсамъьоаз районе йоаккха яьъе юкъе а баха дуьх.

Хьайбай продукци алсамъьяккхара цхьана биллан района фермай болхлой Iалашдарад. Iан замалаъь хьайбай тешоагIа деладеш кийчъера йоаккхо е езаш ба хIанз района хьайбаш деладеаш.

Доакъар Iалашдаза балхан

Яхьо новкъостал дир

Нохч-ГIалгIан транспортни управление Грозненски автотранспортни предприятеи коллектина. (директор И. А. Сапронов) социалистически яьх лелаеш я № 1436 болча автоколонината. Дукха хо йоацаш цу яьха итогаш яьй.

Уьх йIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера план хIинал хьалха кхоачашъяьра яьъе къъьегаш а деш КПСС Махачхалински горкомен горисполкомен карара кара тела Ше байбаях хоажайай цу яьх болча коллективана парте Грозненски горкома бюрос. ХIанз кхы а хьинар айдаь къъьегга лерIаш и яь.

М. ПЛЮЩ,
КПСС Грозненски горкома инструктор.

Хьинар айдаь

Карабулакски буруь деттача балхий управлене толамца къъьегташ я мастера Ахимов Павел Петровича кулгалдеи йола бригада. Буруь тохара воргI бетта план хинал хьалха кхоачашъяьра рапорт делар бригадо.

Кердача «Первомайская» яхача тохама майдане уллача № 14 йолча скважинна буруь тохаш я хIанз бригада.

Цига дика къъьегташ буруь тохараш Хаьсиев Ахьмада, Горностаев Алексея, буруь деттарий гIочашца Яковлев Михаила. Дружников Сергея, слесаршаш Рудиев Виктора, Раклев Петра, электромонтера Гончарук Григоре, ишттa кхычар а.

Буруь деттача Харсиева, слесарг Рудиева, мастера Ахимова, районни инженерно - технологически служба смена начальника, Ю. А. Пальшина юкъедоалдаьнад, кердача болх шоша-кхоша сихалIа кIелIаяр. Шозшта дагадаха корда оатхалаш цар хьайбаш заноа АКБ-г — 3 М-кхаа буруь, йоххара йIслагIча болаташ. Болх сихбаь па Iеш цо вIашIтехьлайбитар буруь деттарий болх атгача баккха а.

А. БАКАЛЮК.

ГЕРМАНЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЕДИНИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА ГЕРМАНСКИ ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН СОВЕТАГА

ГДР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГА

Деза новкъостий,

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лаьхьеларча Совета Президиума, СССР Министрий Советан. Советски Мелха берригача коммунисташа а къъьегаргашца а цхьана чIоагIа дега Iотташ а хинна кодам бу Германе Социалистически единн парте Центральни Комитета Политбюро член, Германски Демократически Республика Паччахьалкхен совета Председатель. тхона дукха веза новкъостаI, соратник, доттагIа Вальтер Ульбрихт кхаллархара дувзаденна.

КховатIка шерал духхагIча хана Вальтер Ульбрихт хинна германски деволюционни болхлой болама мугларшка Эрнст Тельманца. Вильгельм Пикаца цхьана цо дукха а хIама даьл. Германе Коммунистически партех массови марксистско-ленински парте хьаьеш. Коминтерна Исполком КПГ пикал ше волча хана Вальтер Ульбрихта дикка дакъа лаьпар коммунистий интернационални бувзамаш шерделеи чIоагIдеи, демократически антифашистски низам вIашн ихотадеи.

Массанена хьалхашка сий даькхар цун гитлеровски тиранех фашизмах немецки халкъ кIалхардоаккаш ше кхо па веш дакъа лоацаш из хиларо.

Пiорвальна партийни а паччахьалкхен а деятель, тешаме маркснст-ленинен лилрах тарра Вальтер Ульбрихта цIерача дувзаденна да болхлой класса цIьоагIо оттаьяр. Германе Социалистически единн партя хьакхолладар, Германски Демократически Республика— немецки болхлой аьархойн паччахьалкхе хьаьрж, деглаьрж, чIоагIгIьлларг.

Керла, ленински хьисанера деятель санна, Вальтер Ульбрихт массеца а белгала вар классови моастагIашца машар хургбоаяш, къъьегагашоита боарам боаяшаш тешаме, тIекхьална хьинар, йоккха организаторски говзал воляш хилараца.

Советски Союза коммунистана, деррига советски халкъо чIоагIа хам бора Вальтер Ульбрихта СЕПГ-ан КПСС-ан юкъера, Германски Демократически Республикан Советски Союзан юкъера дохаргдоаца вежарий доттагIаи

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ. СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ. СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГАРА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМАГАРА СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГАРА

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето чIоагIа халла а хеташ хоам бу Советски Союза коммунисташка а берригача къъьегаргашка а 1973 шера 1 августа Берлине шиъ 81 шера ехьлаь германски а дунен халкъаша юкъерча а коммунистически болама пIорвальна деятель, Германе Социалистически единн парти хьалъехи кулгалхоехи цаI вола, Советски халкъа вокхха доттагIа, Германе Социалистически единн партя Центральни Комитета Политбюро член, Германски Демократически Республика Паччахьалкхен совета Председатель Вальтер Ульбрихт.

ТЕМПАШ ЛАКХЪЕШ Я

Консервани заводашкара болх ехьехкаш лаьт. Шоай еррига хоранан оарнагIьъьха ух шера планн кхоачашъяьра къъьегаш а Гудермесски консервани завод. Во хан шоай планех тоаьнай.

Продукцин маьлхьаьнхара ах шера планн 148 процент, валови продукцин арахецара планн 108 процент кхоачашъяьл заводо консервацашца. 113,5 процента кхоачашъяьл къъьегаша оасарг лаьхьара планн а.

Хьаьле дIа па хенаи хьайбаIга ах шера планн 129,3 процент кхоачашъяьь виний (начальник В. А. Бондарь) 120,5 процент кхоачашъяьь расфассовал ю (начальник А. С. Савозкина) цехаш.

Я. РОЗИНА.

ЮХХЬАЛ ЦАРЧА ПАРТОРГАНИЗАЦЕЙ ДЕНАЛ АЙДЕ

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА XI ПЛЕНУМЕР

«Сердало» тІа хоам хабарга 31 юьде хилар КПСС Нохч-Гіалгіай обкома XI Пленум. Цига «Юхьланцара партийин организацей организаторски боьх мехкадехьа тІа ба а КПСС XXIV съезда решениа маьхьара из тоьбара де дезарех аь доклад йир партге обкома хьалхарча секретара С. С. Арпгхина.

Политически кортеж, аьлар докладчика, советски пачха пиланаш тІадерзадеу пятилетка кертера декъар — социалистически производство дегІабоалаяра, технологин снхьара, цун эффективность, тІилма-технически прогресс лаьхьара, кхаьхьарна овсарле снхьара лаьрда тІе халлъа лаьрда материальни культурни бІаргбаран дикка лакхбера — юкъачаллера.

Из доккхеи чоахьанен декъар кхоачашдаро Йадех вай партге лаьра бохча юхьланцара партийин организацей денал дІахо айдар.

Тіехьахьара хана КПСС ЦК тІехІиттаделан политически декъарш кхоачашдара, цар лелаи хьинаро айдара юхьланцара партийин организацеига йохка хьа болх а массеех дохкуш дан. Кхаьстта доаркъа ю болаш хилар Черепоевскин металлургически завода кхоачашдеи инженерно - технически боьхлонна колектива кхетаргга ваделла - политически кхетам балара юкъе даьхьа лапарах, социалистически ярьхьа ІаІашаІгІалгІаза ІІахо тоаьхара, кхаьсаргаюй экономикин проблемаш тоаларах, коммунистически кхаьхьарна школай болх эргабоахьан тоабарах, иштта кхыдарах.

Цу документаш тІа ІаІашаІгІехьа я кхаьста хьаторбаш а ба хІанзарга хана юхьланцара партийин организацеи де дезача керттерча балхий лостам. Царца кхечара дувцаш ю болх балха тІа вай республика партийин организацеи а. Хіанз вайнига я 1931 юхьланцара партгорганизаци.

Республика вахара дерригІ доарІхамегІара деташ массаза а юхьланцарча партийин организацей бІаргг ІаІатташ дІа. Цар политически организаторски болх хо тоор хулийт хІара производственни коллективна опытаха кхаьхьарна хьинаро бІзза пайдаэца, паччахьалкхен планаш гергара экономически декъарашна толарне кхоачашде.

Кхаьхьарчу халкъбоаханна планаш кхоачашдеи оарцаІа балараш коллективна дисциплина айдар духьа организацеи политически болх вІашІтехьбаккхара масал тоайг Грозненски химически комбината партийин организацеи.

Комбината парткома деспарезарех пайда эдалга тоадарах кольхь бен ахьме хоммаш ю Нохч-ТІаирахи» долча письмо тІа ІІадекъар кхоачашдара делабева организаторскин политически болхна боорта лоабеш.

Тіехьара хана дикагІа лел кхаьхьара партге бахара хьакъаргар. Цхьабаккъа, долаш да кхоачам боанаран а.

«Грознефтга» АТК, ПМК-223, Грамада управленге, электромеханически завода, ст. Гудермека, вагонни депо, Ермоловски оалхазарий совхоза, Назрановски мехазовода, Сунженски район «Гіалгіа Эскара», Ножай-Юртовски района Х. Нурадилован Кировни целаргІча колхозний партийни организацеша хьакъа тІехьахьара.

Парте цхьаьолча райкомашен горкомашен тоьам болаш терго яц комсомольний чотах партийни шутІарах ІаІаттаделар.

Дуккаха партийни организацеша хьалха санна хІанз а тоьам болаш терго яц хьайбаб бохьамера дикагІарца партге хьажара.

Парте цхьаьолча райкомаша, юхьланцарча партийни организацеша муГІарах алсамдахар ийнйеш де дезар дац проспенеюи, Іоаьхь, культура, ГІулький органий, цхьаьолча кхыча учреждеюий организацеи болхлоша юкъе дуккагІа коммунисташ хьоанйеш.

Коммунистий юкъарабоастенаьлы боарам лакхбарар йоах долкадчико, из хІара доагІар да. Хіаьта вай областни партийни организацеша из кІезига мела лел. Цун бахьан да цхьаьолча юхьланцарча партийни организацеиша, КПСС горкомаша, райкомаша коммунисташ хьалдаза моаб юкъарабразовательни боарам айбар хьадеахьар да тоа.

Тіехьара хана хан-хаиназьа гуъзе яьшай партийни собранеш, аййеилаа пар бокъона гІулькарал делга а дарех хьаур а. Дуккаха организацеша решеюи кхоачашъера вІашаІгІдекхаза а тІаложам болга а тоадеи ярдоах. ШеларІа юкъе кхуьк перспективни планаш, шерра даржаш да коммунисташа шоай балахх отчеташ тоалаш.

Хьалхасте а, хІанз а дуккхача партийни организацеша партийни собранеш лоаха организацеюи боарам ца чакъхьоьл. Цьаьолча хана партюкша, пертбороша тІаГІерггга йоахьо ю собранеша коммунистий юкъар айдара.

ДІахо йодача хана а аьбе беза партІни собранеш лоархІам, ши тІа ІаІашде деза дешаш шерра, боккъонна дувцаргдоа лаьхьа, коммунистий критически хьажаюйей предложенеи учет лелас, царех де дезар де деза.

Юхьланцарча партийни организацей баханз анализо, йоах ДІахо докладчико, хьакъаргІ тІеІиш решеюи хоачашдеча вІашІтехьдохьаеча тІаьхьоам лоаттабечей доккхий хоачашдоагІар долга.

Из болх белга партгорганизацей керттера тІулакх хуьлу ІаІашде деза.

Доклада тІа-дика дацьхар кадарш хьалхасара, тІаьпІаьрга, хьалхасара дешаш. Докладчико йоах, цхьаьолча моттигаш я кадараш ІаІашде болх бара денниеи принципаш телхаеш. Кулгалду а ІаІаран хьаломи балха хьажаюйи кастеста дика хьожаш, принцип лелаш, иудухьа политически дахьке тоьал кийбІазена, моральни тІоаргІа боаша, мела организаторраш пийлеу бекхтокхамерча постаюка. Кіезига ял болх лоаттІа на баь е харцьхьа йийна бохьалой мотгиеге моттиге боаюан, хІаьта иштта гарголонеи хьоаташ тІаьпІаьрга хоржаш дика моттигаш.

Парте районни городской комитеташа гаттарга хІанз кьоастее еш хьхьанцарча партогранизацей новкъаргІдеу, парторганизацеи лелаеш деза кадраш лаьхарен тІаьнийсьреи ленински нормаш тІоаргІа лелаир, цу ларда тІа дикаш аЙбе деза кадрийн политика пийла лелаеш деза хьхьанцарча партийни организацей доарХІам.

Партге районни, городской, областной комитетий боромна аЙбе беза министерствайн велоистабий кадраш резерв хьаяра болх. Из болх во латт Ачхой - Мартановски, Сунженски, Гроэненски, Шалински, кхыч районашка.

Колхозний совхозний духьхача партийни организацеша лов кадрай профессеюнални кийчоп боарам лоха хилар, уж дукха хуьнаьр, керттера программа специальносташ кийбара е еза йоахьо ял.

Партийни организацеша эффективни болх организовать цаІ да, профсоюзни, комсомольски организацеша, халкъа тІаьхьожама группаяшт посташтен, кхыча общественни организацеюта культделеш тоадар. Практико хьхьекъад партийни организацеша керттерча дахьке из тІулакх ийца еча лелаеш.

Хьалхасте а, цхьаьолча партийни организацеша бе беза мах бен кхаьстта ваШкарча общественни организацей доарХІама, цар болх мишта тоадар. Ткаченко цІерах ІІаранавски тримотажни фабрика партгорганизаце (секретарь нов. Мальсагов) дов профсоюзни, комсомольски организацеша беш болх во бохь.

Партийни организацеша хьалха тІоаргІае деза общественни организацеюта культделеш гІо деи-теи, КПСС XXIV партийни отчалн декхарца кхоачашдара кхъьхьагмахой оарцаГІбахара хьалха бІаргбаран дІаделостабеи. Цар болх мишта тоадар.

Парти, цун комсомольски организацеи, белгалдош нов. Апрпгхина из болаш я коммунисташа тьпнар гойтарга. Партийни муГІарах пІена хилара, хІара коммунисте лецинаш парте членаш пІи дезле а йсаГІаш лелара йоахьо ела — парте, оррнгача партийни организацей хеара хьоаш.

Республика бекхгІча коммунисташа бокъха бекхтокхам а хеташ кхоачашдеу шоай партийни декхар. Бакъда болаш ба партийни организацеи баха юкъе пайда на ледарра, цхьаьолча идейно-политически боарам лаьх ца бераш. Цу тайпарчу коммунисташа духхарна техкам тІабахийта, кастеста тарраш ца лаьхьа партийни общественни балха духхагІа уж юкъе озар духа партийни поручеюи тела ена царца. ПІе коммунистий общественни вахара норман телхеча, зуламаш деча, быте харцьхьа лелача коммунисташкара партийни организацеша хьалда бекхтокхам ъьабелла тоаьхара тоаьхара деза.

Хьаста нийса ГІулаех ду цу тайпарча коммунисте муьхьадача партийни организацеша, из йарах хуьзу а тІоаргІае, денал доалашгІа хуй уж.

Партийни организацеша хьалда беек бир антиобществени, национализтически ГІулаеюи лелаеш дакъа а тоадар коммунисташа. Партера дІаьвьккхьан 28 сар. царца бе национализтически выступленеш хьалхеех Газдиев, Бзборкин, Кунтов, Кулиев, Плиев. ІІ коммуниста тІоаргІа партийни въмсаеюи яьй.

Цуа тІехьаГІа докладчико дуко партийни документаш дешаш. Цо хоам бу партийни документаш хувцалга вай областной партийни организацеи духдагІча дакъье дика лелалгаз, из графиказ, парте члений спискаш дІаделлина хьале лел, партийни организацей денал айдара гІо ду.

Хіаьта а белгалдаккхаюга докладан, партийни документаш хуьнаьра кийчо ечз а хуьнаьча а цІенхаетта кхоачашдоагІаш хилар.

Дуккхача партийни организацеша тІехьожам из ша. Бугаев лелаеш ПІСС ЦК майеи (1972 ш.) ПленумО оттаьл мероприятеи кхоачашъера, цехови партийни документаш хувцаца кийча ю хьожаю лІенича лаьдуГІ парга.

Райкома секретаеи партийни документашта сверка е балькача коммунисташа вІашаГІкхетарго пар сакхстам чу холуш лер йинган, коммунистий замечанейи предложеюий учет па лелаеш, анализ ца еи моттигаш я.

Республика ГІулаех партийни документаша хувцара темп лерттІа дарца йийна йолаш яи. Из кІезига духа хьалха юьа бІаргчача парте болуш. Цо хьажара.

Цун тІехьаГІа ноа Апрпгхина дувц республике массеиахьа а ІаІаболаучча отчетно - хоржамний кампанеюи.

Уж тІера ерригача юхьланцара партийни организацеша, партконаш яранга юкъе а йолаш, отчеташа хоржамаш де деза.

КПСС горкомаша райкомаша хуръйола отчетно - хоржамний собранеш лекхара организационно политически боараме чахьхьа сеа, секретарий качественни состава теларга ІаІаше деза, юхьланцара партийни организацешей парте керттера звено — боьхама - политически декъарашъа чоаюца кхоачашдара ІаІаьхьаюца йига могарадора принципиальни хьинар дора болхлой хоржалга ІаІаюде деза.

Октября а юо. Апрпгхина йоах, областной партийни организацеи, керттера коммунисташа КПСС ЦК гонахьа кьы ё айхгІа тІоаЙ муГІарах кхоачадерзлаюра, парте политика дахарь кхоачашъера лоаттабеча кхъосаме шоай дерриге низацин хьинаро дІаделур хилараш, коммунизм хьалъеча керда, толамаш доахарехьарца тІоаргІа тешаш хиларг.

Эгтара хьалха кхаьмаьл де деш ни Наурски района Ленина цІерах колхоза парткома секретаеи Ю. А. Шеровна, КПСС съезда, йоах ю, партийни организацешкара дІаДайхад производственаш ререх общественни хозяреен комунистий хьинар дІахо айдар. Из декъар кхоачашдеи духьа партийни организацеи йоахьо яьй производстве шиЙ низаш нийса ДІаделъарга, Іара коммунист ше ларбеш тоабеш де деза-ьа, бен боаш ца деш, болх ца деш, сосковий лаьтташ ДІалуьцаю, шоай боахамаш иерделеп. Уж кхоачам боанаран ДІадахара тІаберзабаь ба хІанз партге райкомаша, хьхьанцарча партгорганизацеи боаш.

Буровой балхий Карабулгийн управлене парткома секретара А. Н. Ткачена инй хьамаьл хетаргг партийни организацеи кхета идейно - политически кхетам лучара, Іалма - технически прогресс снхьяра инженерно - технически боьхбелла декъашхо а, цун эффективность, лаьрда материальни культурни бІаргбаран дІаделлар. Управление 116 инженерно - технически боьхло ва, нарех дуккаггбаргша-боадане бу болх нах хьалхеЗарга хьажьалла яІаьнг гергга.

Партийни комитето халлаяна болх бу пропагандисташа, политинформаторашъен агитаторашен, цара методически инструкци, методически съехъамаш тел.

Цунца ихьана ораторо мукІарах ду пропагандистски наха юкъерча политически балха мероприятеи эффективность жигара дІаделлар хІара. Кіезига терго ю пахьа индивидуални болх бара. Берриге инженерни техникин дІаза хьегабаь болх мел хьар дика ІаьттаЗар цар организаторски политически балха боарама, политически производственни дехьаза ю кхоачашдара ДІаделлар.

Хьаста а, йоах ораторо, партийни организацей балха тІа а парна кулгалдера а хІанз а доаш да хьолуш кхоачамбоаранаш. Партийни организацеи ГІалмахьа ГІулакхех бохь Іаьттаза цар организаторски политически балха боарама, политически производственни дехьаза ю кхоачашдара ДІаделлар.

Хьаста а, йоах ораторо, партийни организацей балха тІа а парна кулгалдера а хІанз а доаш да хьолуш кхоачамбоаранаш. Партийни организацеи ГІалмахьа ГІулакхех бохь Іаьттаза цар организаторски политически балха боарама, политически производственни дехьаза ю кхоачашдара ДІаделлар.

КПСС обкома Х пленума итогаш кхоачашдеи партийни организацеи балха боьхбелла декъашхо а, цун эффективность, лаьрда материальни культурни бІаргбаран дІаделлар. Управление 116 инженерно - технически боьхло ва, нарех дуккаггбаргша-боадане бу болх нах хьалхеЗарга хьажьалла яІаьнг гергга.

Партийни комитето халлаяна болх бу пропагандисташа, политинформаторашъен агитаторашен, цара методически инструкци, методически съехъамаш тел.

Цунца ихьана ораторо мукІарах ду пропагандистски наха юкъерча политически балха мероприятеи эффективность жигара дІаделлар хІара. Кіезига терго ю пахьа индивидуални болх бара. Берриге инженерни техникин дІаза хьегабаь болх мел хьар дика ІаьттаЗар

РАПОРТ ЛУ ГРОЗНЕНСКИ ТЕПЛОВОЗНИКАША

5-ра августе традиционни цIей—машиннаьхъахочун Ерригсоюзни Дк. Советски Союза болата магистралий эзарах, миллионаш болча къаьхьегамхоша из цIей белгалдоаьх башха-дика толамаш дахарца, цоай Даьхе гIадьюр нах коммунистически парте ХIУ Съездо хьалхагIа оттадь Iальмате доккхий дехкараш пахаре кхочуьнца керда къаьхьегама толамаш харагIдувларца.

ЙIслагIеча пятилетка кхоалагIа, хоздамбеча шера заланеш хаза, хоздамбеча шера заланеш ха-ваьл хьалха кхочуьнгIур духьа жера — социалистически яьлъ а йоьржаяь, хьалхе боахама план кхоачашъеча шоашкара доагIаш дола даьха юкъеъюш хьабоагIа грозненски тепловозшкаш а. Шоай цIей хьатIахочуьнга деношка Даьлеча рапорт ду шар хьалхьоахама мухь дIа-юха бахьара ворхI бетта заланеш толамца кхоачашъ хиларах нормагIа йоагIаца заланеш ши сахьат сихьгIа поездаш шоаш дIа-ъха йина хиларах. Ер шу долладечча денз 1100 совгIа беза мухь тIабола поездаш дIа-юха йигай локомотивни бригадаша, нормал совгIа дIа-ъьа бильа муьк 600 эзар тонн ба, вздаз мухь дIа-юха бахьара йийзар 200 составни ужжал локомотиваш. Тепловозий водителаша хоздьял Грозняра денз Прохладная жима станцица кхачалца беза муьк тIабола 325 поезд дIайиттад а е Грозняра денз Минеральные Воды яхача станце кхачалца 650 пассажирски состав дIайиттад а кхоачашъала доаца денешка Даьлеча рапорт ду шар хьалхьоахама мухь дIа-юха бахьара ворхI бетта заланеш толамца кхоачашъ хиларахь нормагIа йоагIаца заланеш ши сахьат сихьгIа поездаш шоаш дIа-ъха йина хиларахь. Ер шу долладечча денз 1100 совгIа беза мухь тIабола поездаш дIа-юха йигай локомотивни бригадаша, нормал совгIа дIа-ъьа бильа муьк 600 эзар тонн ба, вздаз мухь дIа-юха бахьара йийзар 200 составни ужжал локомотиваш. Тепловозий водителаша хоздьял Грозняра денз Прохладная жима станцица кхачалца беза муьк тIабола 325 поезд дIайиттад а е Грозняра денз Минеральные Воды яхача станце кхачалца 650 пассажирски состав дIайиттад а кхоачашъала доаца денешка Даьлеча рапорт ду шар хьалхьоахама мухь дIа-юха бахьара ворхI бетта заланеш толамца кхоачашъ хиларахь нормагIа йоагIаца заланеш ши сахьат сихьгIа поездаш шоаш дIа-ъха йина хиларахь. Ер шу долладечча денз 1100 совгIа беза мухь тIабола поездаш дIа-юха кхувларцен дизельни доагор кхоачашъ хиларах

МОХК АГАРГБИЙ ХЬАЛХАГIЕ А ХА ЙИШ ЙОЛАШ ДА

ХIанз а сагага социалургдолаш хIаманш дац мохк агар санна йоло лаьттан тIара уьзаре катастрофаш. ТIаккха, чIоагIа мохк агаргбола мотт а тIаьта кертердар, хI а муьхьагIа хI йиш хургьарий-хьогI?

Iалам чура из бирса яьлча хургйола моттиг тоьал нийса малагIа я ха йиш хулийтаю йолча критерешь кийчьеш да советски сейсмологаш. Мокк агар таруьу йола район белгалъю лаьттанагар-ча кьаьстта шиI тайпарча, «низкьаьча» хьалагIа катастрофически чIог тоха рг йола моттиг мичахь я а кхьметтел ихьашдйолча хана пун юкъ малагIа я а хьалхагIе а ха йиш хулаш йолча цхьа бахьан а дьитаи че тохаелча холуча сейсмически аппаратура ноьхосталаш. ЦIхьабакъда, чIоагIа мохк агаргбола ха малагIа я ха Iалъалмате хела да. Iихмана хIанзалца хьа хетаргьхьа мара чIазиш мохк агаргбола белгалонаш.

Масала, гучадьиппад, мохк агача хана лаьттанен лаьттан ехьа кIаргIолла лаьхьана хиттиен кханI, эргон, урах санна йола элементаш иIьхьха алсамйолаш хилар. Цудухьа мохк ага тарлуча районе бурдуьлгтан скважинаш а йоазхIш, бохьнна чIебабаьхк уьзе элементаш дуккагIа . кIезигагIа чилара. Нагахьа санна уж гарга ьювадш худий — катастрофа гаргахлочаи латташ хилара белгало я.

СССР Iилмай Академе Шмидта иIерагIча лаьттан физика Института Iилмхьоша физико - математически Iилмай доктора Кейпис Борок Влядимира, кулгалца кийчьеш чIоагIа мохк агарбола электронна - вычислительни машинай поьхьосталаш, ховрдола шиI тайпара методика.

6-пел дуккагIа магнитуда а йолаш чIоагIа мохк агара бахьа тохкамо хьахьехьад, дуккагIча дахьле из шоай тайпара геологически структуращ кIоаргIа юкъера Лаьтта лийлха мотт игаш йолча районашка агаи хилар. Бакъда, чIоагIа мохк ахьачул тIеIагIа чIенкорреспондент С. Федотов директор а волаш йолча вулканолог Институте хIара кIаргIа ечи опе ротт ийн прогноз а я, чIоагIа мохк агарбийга хьожаш. Цо йиш хулийт ха кIал мохк агар бахьан долаш чIоагIа унзаре йоккхий талгIеш а етташ форд ловза маца барбба хI а.

Игорь ИВАНОВ,
геолого - минералогически Iилмай кандидат.
(АПИ).

Из «Iомара» программа хьалхагIе а дез йовзаш йолча геолого - геоморфологически белгалонаш исторически факташ — мохк агарах яьча гучадьиппарй ларда тIа оттаь яр. Тайп-тайпара хоамий — мохк агара белгалонаш (4000 Г) консервацина юкъера ЭВМ-о хьахорж сейсмичность лаьхьагIен кIезигагIен хилара белгалонаш гулъю машино, тIаккха, уж шоайла вIаши нийс а ен, хьаоал парех малагIахьа чIоагIа мохк агарбе тарлу.

Мохк агара прогнозаш уьттаю СССР Дальни Востокерча форда йистоькарча районашка а. Сейсмичноста боарама диллина кхаьбаседа - малхбоалехьарча Японе мара тIехьаюсш йоацача Тайжа на океанаиара Камчатки Курильски гайрешIн йистоькка йIаьлача хаина лаьрхIа сейсмически прогноз оттаьлй СССР Iилмай Академе чдена - корреспондента Федотов Сергея. Пхиша шу юкъа а долаш Курило - Камчатски областа тайп-тайпарча моттигашка чIоагIа мохк агаргхилар 80 процент нийса хоь пучна. Цу тайпара ен йоаь сейсмичноста прогноз тара я масала, мае чIоагIа догIаш делха тарлу аьнчача, цхьабахьа, ца бетта малагIча деюшка уж дехьарга кьоаста ца дача а йIаьлача хаина оттаьяьа хаоттама прогноза.

Iилмахочун тохкамаш нийса хилар бакъ ьлъел 1985 — 1970 шераша юкъера нхе шера. ЧIоагIа мохк агаргIарах ьола Федотова прогноз геттара нийса хиннай. 7—8 магнитудин а йолаш мохк агаб бохьонна лаьрхIа хиннача моттигашка. Масала, 1968 шера 16 ма Хоккайдо хи йистоькка, 1969 шера 12 августе КъулбекъйнаКурильски-гIайрешIа юхе, 1971 шера 15 декабре Камчатски эланже, Кам чатка лаьттанна юхье мохк агар. 1985 шерага кхаччаяна йола прогноза хIанзале а оттаьл.

СССР Iилмай Академе Петропавловск - Камчатскерча член-корреспондент С. Федотов директор а волаш йолча вулканолог Институте хIара кIаргIа ечи опе ротт ийн прогноз а я, чIоагIа мохк агарбийга хьожаш. Цо йиш хулийт ха кIал мохк агар бахьан долаш чIоагIа унзаре йоккхий талгIеш а етташ форд ловза маца барбба хI а.

Игорь ИВАНОВ,
геолого - минералогически Iилмай кандидат.
(АПИ).

«САТУРН»—ТIЕМА-СПОРТИВНИ ЛАГЕРЬ

Хозахета ашнадац «Сатурназ» тIема - спортивни лагерь. Цига салоIаш бола дешархой бокъонна йолча армейски ден распорядкагIа бея. Iуйрийна яIх сахьат даьчча семайоал лагерь. Физзарядка кIаргIа тIехьаIгIа хIаранне хьаьлбоаккх ший-шиI мот, номещенеш цIенъю, лагера код лостам бу. Цу дерригача тIулаккхашка сахьат ха йоаь дешархой. Цуа тIехьаIгIа, Iуйрийна. вохI сахьат даьлча, хIама дуь. Иштта дIадоалалу лагерера бахара хIара ди.

«Сатурне» салоIаш болча дешархоша лоалаяха уллача Суженски района XIX-ча партсъезда IIерагIча колхозе хIара денна яхIилла сахьота болх бу кхаьлка, хьаьбаш лелдеча фермашка. кхычахьа.

Балха ди чакхдоал делкъийтз сахьат даьлча. ТIаккха дуь делкъийца хIама а. Хьаьта хIама дий, балхах кIаьлбенна кагирхой хоза хетарца болх делкъийна салаIа...

Делкъел тIехьаIгIа пхелагIчох тхьо минот яьчча тIема гарнизона нн хьисанс сго лагерь. ДIайолалу тIемен спортивни мероприятеш. АКМ маркан ёола автомат, РПК маркан ёола пулемет Iомаю, Iомабалара тIема герз кхуьс, самолеташ йовз, парашюташ лелае Iомалу.

СУРТА ТIА: «Сатурн» яха тIема - спортивни лагера цхьа команда строевой подготовка ешя.

И. ПЛИВА сурт.

КЕРДА МАРШРУТ

«Трансмаш» завода болхлохота, 3-ча горбольница персонала, «Красная турбина» яха поселке бохачарна болча льаттона № 32 йола керда автомаршрут хьайийал № 1 йолча Грозненски пассажирски автопредприяте.

ХьалхагIа цу предприяте болхлой я, поселке бахарни а городе бохa безам хилча километр гаьнарча «Кьаьна поселок» яхача остановке ахь безар.

Хьаьта хIанз «Центральни рынок» яхачи остановкера «Трансмаш» заводе кхачалца дIа-иоха кхуьл пассажирца.

Пассажираш тIоагIа раьза ба автобуса керда маршрута.

А. ТИЩЕНКО.

М. А. МАМАКАЕВ

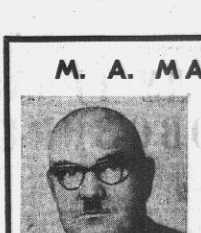

1973 шера 2 августа кхелхар вовзаш йола поэхий писатель, СССР писателий Союза член, «Орга» яхача альманаха редактор Магомед Амаевич Мамакаев.

Магомед Амаевич Мамакаев пав1 1910 шера декабрь бетта Нохч - ГIалгIай АССР Ачхой-Мартановски район Ачхой-Мартан яхача юрта.

1926 шера Грозненски II ступени школа йисте а яьккха, Малхбоален халхьий Московски коммунистически университете деша хьожаву из.

1927 шера КПСС членалла воаал.

1930 шера деиз М. А. Мамакаев партийни, советски, боахама бехктохкамеча балкаш тIа ухл.

Парте моллагIча участие дIаязъжайоь а пц хьахьохкар тешаме, ший деша да волаш, тIулаккхаш дика довзаш болхзо ше хилар.

М. А. Мамакаева литературин деятельность дIайолалу 1926 шера деиз. Цуьи хьалхара стихаш, дувларан, очерказ кепайхIитар «Серго» яхча поэхий газета тIа, «Революцин и горени» яхача журнала тIа. Цу хана деиз цун дего кхьаьбаллабр а вахара маIан а хинна дIаэтгар литература.

1934 шера М. А. Мамакаев СССР писателий Союза членалла дIайиабар. Шо литературин тIулаккхаш дика довзаш болхзо ше хилар. Цуьи хьалхара стихаш, дувларан, очерказ кепайхIитар «Серго» яхча поэхий газета тIа, «Революцин и горени» яхача журнала тIа. Цу хана деиз цун дего кхьаьбаллабр а вахара маIан а хинна дIаэтгар литература.

1934 шера М. А. Мамакаев СССР писателий Союза членалла дIайиабар. Шо литературин тIулаккхаш дика довзаш болхзо ше хилар. Цуьи хьалхара стихаш, дувларан, очерказ кепайхIитар «Серго» яхча поэхий газета тIа, «Революцин и горени» яхача журнала тIа. Цу хана деиз цун дего кхьаьбаллабр а вахара маIан а хинна дIаэтгар литература.

1962 шера деиз кхалхара «Орга» яхча альманаха редактор а, боккха общественни болх бечь а хилар М. А. Мамакаев. Цуьи тулаищтесн дош дехар кепайхIитар тIа, телевиденне, радио тIехьа.

Дахьлен боахама ден 1962 шера М. А. Мамакаевна карагIалъинчун. Цуьна еилаар Къаьстерна «Iеча Байрахь» орден.

Магомед Амаевич Мамакаев из вовзаш меа хинчаюн лаьт деза латтаргба.

Новыхстий группа.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

4 август

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 11.00. Болх бу «Малышок» яхача кинотеатро. «Шiо, ший, ишста турбаш» яха кино хьожаргда. 11.00. Прака торжественни регистрация йра. 11.00. Кадрай рационализаторий гIуьнахьашца яха выставка болх бен хургда. 12.00. Болх бен хургьа сагъердаца аттракционаш. 19.00. «Халхъа зименеш» яха кинолектор. 19.00. «Гlолбуг» яхача документалне документальни фильм хьоькъарда.

С. М. Кирова цIерагIа парк 15.00. Массовски-политически, анекдотически. 17.00. Музыкальни эстрада. Духовой оркестра концерт. 18.00. Баьшара. театр. «Машиностроителн яхача вокальнo -инструментальни ансамбла концерт хургда. 19.30. «Сага ломада хуна таминбина гIулакх» яха эстрада темаста лекти еперты» 20.30. «Хургдолучун саг тахан кхоа» яха кинобеттавар.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 18.00. ДIа.яха кхуьлъа концерт. 20.00. Халхарий сайре.

И. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх бу «Хьона Денец» яхача кинотеатро. Мультипликационни фильмай демонстраци. 15.00 — Ахьан эстрада. Духовой оркестра концерт. Ловзарш, халхараш, аттракционаш. 20.00. Художественни самодеятельноста машинашьхьаЙоай Денна эстель кинофестиваль.

5 август

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.00. Болх бу «Малышок» яхача кинотеатро. «Са доттагIа Колька» яха кино хьожаргда. 11.00. «Хозяин тайги» яха художественна фильм. 10.00. Болх бу сагъердаюча аттракционий городок. 14.00. Йийла хургьа «Химически промышленности гидролизная отгрузица довза» яха выставка.

С. М. Кирова цIерагIа парк 16.00. Массовски. ловзарш, кин. торнеш. 16.00. «Iалъхен бо» лата йIагистратура» яха радиобеседа. 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. Баьшдара театр. «СагIбе» яхача музыкально - драматически пьеса. 19.00. Эстрада концерт. 19.30. Кинолектори «Саги зименеш - яхача хьона - хьайе. «В. И. Ленина социалистически сайреханиса дисциплина «Iогlьархьа яхь текна. 20.30. «Хургдолучун саг тахан кхоа» яха кинофестиваль. Пачке болх бу гопгоп. вомй, кукольни, цирковой беседа, аттракционаш, киоскаш, буфеташ.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 10.00. Болх бу физлетлийтий кхуьл-18.00. Болх бу «Красное знамя» клуьбо. 17.00. «Хозяйкой, общество, больно» яхача темаяг лекци хургьа. 20.00. Халхарий сайре.

И. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 10.00. Берий утренник. 10.00. Грозненски машиностьхьаЙоай узла самбистий боксерийн поступаеннаш. 14.00. Берашта дIайIа викторинаш, ловзарш. 19.00. Художественни самодеятельности концерт. 20.00. Халхарий сайре.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Лоацца

ДОГИ БОХЧЕН

Бельгийски Iалдалаш чIоагIа саьъайза да подоходни налог техка ца тугаш йола моттигаш тIа-тIа дукхагIа хуламаш кхиарда. Къьстта доагIа из соацка Iалдала казна чу 60 миллиард франк дIа да луш Iийнача йоккхийча фирмашта.

Налогаш - тха ца телараршца лоаттабена къьсвсама, средствеех цаI хила беза, финансай министра де Клерка хетачох, налогови инспекторий мамога дукхагIа хIамазара тайпара бала бола болх. Цу гIулакха министерстве къайийлай къьстта «психологически курсаш». Уж хьеллача ше къьмаьл деш, финансовски ведомствен ке керте латтача ьлар, психологи Iомарер инспекторашта новкъостал дергда кIелинеташ дега хала доацаш ачах къастергбалаш болх бара.

Цунах башха дош ца хетош язара бельгийски газетша. Цар шеко ю, психолоте законан Iомадеь болча финансовски инспекторашта «Бонккийча промышленний сейфаш ъьзелла» могаргIлера», хьалта кьеча макагара налогеш хьэхара, бегдовой а чулаца газеташа, кхердача тайпара болх белга ьIалла эшаш а дац».

БОЛШI БА, ЦХЬАБАКЪДА «ДУХОВНО БОАЦШ БА» .

Британски общинай палата членаш тIагIортадеь. ДIадех шоай унакъ ерга лоралера. Из тIахьаьсм беш дуьхл ха йоацшех унакъ ленни социальни Iалашонни министерша Дж. Риппонаца общинальни къмаьл дир депутата Уилфред Проуфута. Ше ялар бакъ дош, лоархIаш волчь депутате хьокхай кадиро, парламента зд9но чуре температура боарам боацаш лакха хилараг кIезига бац дебатеш йолча хана «духовно тIаьоацаш бола, ешуте аьлча тхьагIар бака барIа депутаташ, аьнна.

Проуфута тIагIерта дийзар министрагара цо «плата членша болх дикагIа бергболаш фуннагIа дьа а цхьа тIама делгаг.

ШЕНБЕКАШ 250 ШУ ДАЬЛЧА БОАГIАРГБА...

2222 шерага ихочачш бIьхий нах хила , тарлу маькорча Отто Шенбека тIехьенех, хоам бу «Шпигель» яхача малхбузенгермански журнало. Ерригаш а 100 марка мара ш1 250 шерага ихочачаца йолча ханна цо Рейтлигэн яхача малхбузенгермански городерча банкс дIачуенна ргаш. Цунах шера телача ворхI процентш цо бIьи ах бIьи шера 2,2 миллиард малхбузенгермански нарокашца ихочачаш дуккагIа хулийтаргда из ахча.

(АПИ).

ВIАШИ ГIОЙЛЕ ЙОЛЧА ТАЙПАРА

ХIара тIаьхьа вIоарлру Советски Союзан социалистически Чехословакеен юкъера цхьана деллад гIулакхаш. Уж гIулакхаш цхьатарраруа бокъонний вIаши гIойле хилдеш принципаш дIаязъйна хьожачашгара лорда тIа чакхдоахаш да. Эгтара дикагIа из хьахьокх вай мехкашта юкъера араьхьара торговле бухзалаш тIа-тIа пер хуш хиларо. Масала, уьх питлетке йIаьхьхача хинна яьча согласцеш тIа 13,5 миллнард сома маьх хилийта лаьрхIад товарооборот, вешта лаьхьа ихпенеарруча 43 процент дукхагIа.

Чехословакера вай йоххача хIамашта юкъе къьстта моттиг дIалоаш доагIоргоп бедзар, агтара хьалха мехкадьттон Iалама газон. Уж иа хилча дерттIа дегIадоаладе йIаш ян пу мехка халхъа боахама дукхха лоархIамегIара доацкъош. СССР-е тIа-тIа гIулдоллача кердача моттигий мошносташ шерIьлларен промышленни хьисанс уж карарзаярен, хIама иштта-уж тIа - тIа дукхагIа эшаш хиларца а дувларенна Чехословакье хьинарг дакъа лоаш Советски Союза малхбузенкарара областий территорт тIа уж аьлтагIнеш хьалдахарца радиопромышленнаш, шIагIа леладу электротоварашца, фотоаппараташца кинокамерашца. Тта - тIа дукхагIа хул Чехословакье наьхьашка гIоллаа лоаш советски легковой автомобилаш, фега гIоллаа долхача наьхьашка гIулаях дерап советски самолеташ я.

Шоай арIаина, шерагара шу массага доал дукхагIа вай мехка доагIа чехословакни товараш. Уж да керттерча дакъе машиностроене продукцин ерригача экспортах 80 процент дIалоацаш доала халъа ша товараш. Укх пхе шера Советски Союзе дукхха яхкийта дерхI химически мехкадьта чакхдоахеи промышленноста лъьрхIа оборудовани, транспортни средствай, бе-бечь тайпара кеман, йIгачеи кхачаи промышленноста лъьрхIа IIIанзар-ча тайпара оборудовани. Дукхха а дукхагIа кхуьлъарйолаш я советски кхъьлгамхоша чIоагIа хоатташ бола чехословакни йIгача промышленноста Iрахеца кIамаш. Уж китлетке 1 миллиарда 245 миллнони сома маьха хургда СССР-е доагIа халъа эша чехословакни товараш.

Вай мехка боккхача лоархIаме да ЧССР-ера доагIа химически товараш, масала, дIайийна хламаш лорво средстваш ядохимикаташ, синтетически каучук, пластмассаш хьэара эша продукташ, цIагIарча гIулакхашта лсаш бытовой хIме средствам, заташ, басарш.

ТIа-тIа чIоагIлуш йолча интеграце процесса лардa тIа шина а мехка йоккха экономически гIойле яргъа. Цхьабакъда из мехка халха йиста йиш йолаш яц. Деш дола кхъмаьл цуа доккхагIчун хьокъеъьа, дIахо дукхагIа бIарча цаI йола производственни комплекс вIашагIйоллара хьакъехьа, дунен экономикача да хьа мехкий моттига хьакъехьа да. ИIаьхьхача хинна лаьрхIа цхьана чакхдоахача мероприятеш кхьаьчан тешаеши хьахьокх Комплексни программа кхоачашъеча хьлаца ка вай механите эьалхашка хьаеллуьш болча соделеиш.

Алексей ЖУРКОВ,
экономически Iилмай кандидат.
(АПИ).

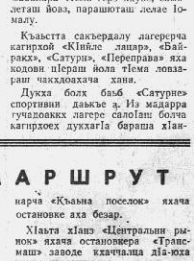

«Баьцара университет» аьье цIи йоаккх Германски Демократически Республике Лейпциг юхерча Марклиберге каст-каста хулача «Агра» яхача юртбоахама выставкаеи. Цуи экспонаташа хьахьокх деррита кердадар, хьаьлле лелаеш дар. Социалистически яхье дакъа цоай толамаш хьаьлхьех 400 кооперативо, халхъа мнненеша, ГДР кхачаи промышленноста предприяетша.

Укхиза хьахьокхаеи да юрта боахама механизацин химизацин яра дакъе СЭВ-а юкъедолача мехкашта карагIдьяна кердадараш. ХIара шера выставкага хьожбIаьш эзараш бола юртбоахама кхьаьчагахой — кооператораш, кхаш леладелаш, хьаьбаш леладелаш, доазол дехьара делегацеи.

СУРТА ТIА: «Б-501» яха Вейморски комбината «К-700» яхача советски трактора дIь нух. Из комбинан толамца лелаю дукхха-на немецки кооператишца.

АДН—ТАСС сурт.

Португальски колонешка кортамукъаье бахьан къубсача африкански дешца нисех дIатIехьа керда хоаманш хул. Виримуу яхача мозамбикски юрта Iолахийта цIий, боабаь нах хинна Iац цига.

Колониальни бIун салташа денгара-денга юрташ йоагIо, бокхий нах, бераш доагIу, есарал бигача патриоташа тоншш етт.

СУРТА ТIА: есарал воалаваьь саг вер.

Кейстон — ТАСС сурт.
(АПИ).

ТЕЛЕВИДЕНИ

4 август

I программа

9.00 — Передачай программа. 9.05— Боабола телевиденн. Массанена йола гимнастикаеи. 9.20 — Ерсий мехка келей концерт. 10.30 — Денархоаца. «Тхоца Хьаьдо, сона санна хьоьг, тхоь доаца хьаьде». Германски Демократически республикера передача. 11.30 — Боабола телевиденн. Мультфильмай программа. 12.00 — Iалъалмий курсаш доккхийчун хьокъехьа, дIахо дукхагIа бIарча цаI кхоьмалъа. 13.10 — ДIаалача шерий киноленташ. «Шо доттагIа, модели доттагIен» яха художественни фильм. 14.10 — IIIтературни дешарш. Фешин. «Поазонин, искусство, ха». 14.45 — ДIалоаи Липецки трактории завода культура «Шен духовной просрс. 15.10 — «Унихlенно Iилман — полярнаи программа». 15.40 — Боабола телевиденн. «Хьайбай дунен тIе». 16.30 — Советски-Союзера Куба республика культура денош. Москве концертни залашка IIIаала, оборзни. 17.15 — Телевизорашка хьожарий хаттарната жон ду «Правда» газета политически обозреватель Жуков. 18.00 — Кердадараш. 18.10 — Боабола телевиденн. «Хьаллара IIIалатар» яха телевизионна художественни фильма — премьера. 19.20 — Боабола телевиденн. Кагирхой» студентийн Берлиннера 10-гIа йолча Дерригачеи фестивале. 21.00 — «Ха», Информацинни программа. 21.30 — «Кинопанорама». ПIередача дIаьлу РСФСР халкъа артиста Кьоаллеза 23.00 — Боабола телевиденн. Кагирхой студентийн Берлиннера 10-ча Дерригачеи фестивале. Пистельча — кердадараш. Передачай программа.

II программа

13.35 — «Машиннаьхьашка». Машиннаьхьашкахьа Денга (иочий меттала). 13.55 — Кинокурсаш. 13.45 — Хьаькъа творчество (иохий меттала). 14.15 — Телевизионни фильм. 14.45 — Къона барашка аьнна доаш. 15.10 — «Къьаьа доттагIа» яха художественни фильм.

5 август

9.00 — Передачай программа. 9.05— Берашта йола IуйрийнаЙара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Берашта. «Колючая крепость» яха телевизионни художественни фильм. 8-гIа серн. 10.00 — Советски Союза гIулакх деш ае. 11.00 — Тахан машиннаьхьахочун Ерригсоюзни Дн да. СССР путей сообщение министра поэьхост Бешена выступлени. 11.15 — Боабола телевиденн. «Музыкальни киоск». 11.25 — Боабола телевиденн. Мультфильмай программа. 12.10 — «Музыкальни яIшагIйстагIар». Жарковске кланш. 12.45 — Машиннаьхьахочун Ерригсоюзни Денга. Концертни программа. 13.15—«Анна Зегерс». Литературни передача. 14.00 — Концерт. 14.20 — Боабола телевиденн. «Овод» яха художественни фильм. 16.00 — «Юргара сахьат». 17.00 — Боабола телевиденн. Кагирхой студентийн Берлиннера 10-ча Дерригачеи фестивале. 17.55 — Боабола телевиденн. Футболах лоаца дуккх хилаьхьаша юкъе вIашагIйстагIар. СССР сборни — Шведе сборни. Ленина цIерагIча Центральни стадионера передача. 20.00 — Боабола телевиденн. Киноинсьбарой клуб. 21.00 — «Ха». Информацинни программа. 21.30 — «Кинопанорама». ПIередача дIаьлу РСФСР халкъа артиста Кьоаллеза 23.00 — Боабола телевиденн. Кагирхой студентийн Берлиннера 10-ча Дерригачеи фестивале. Пистельча — кердадараш. Передачай программа.

РАДИО

4 август

6.30 — Яхат чуноа хаиан. (ноачай меттала). 6.45 — Хаоттам. 8.35 — «Кьонда» яха радиовыпуск (орсий меттала). 13.00 — «Къьаьа хинна яха Бедзижева дуьцар (гIлагIай меттала). 13.20 — Советски Эскара бIухой знаьках долна концерт (гIлагIай меттала). 14.00 — «IIIо сайгаш» (гIлагIай меттала). 14.30 — «Литература. Искусство. ГIлагIгIайче» яха радиовыпуск (орсий меттала). 15.15 — «Са мехка илаеш» яха передача (орсий меттала). 16.00 — Концерт (иохий меттала). 16.20 — Пятилетка ударникаш (гIлагIай меттала). 16.30 — «Дика культах доаа экономдательство толхидарах бехктохкаме олара хьаьчьаьа» яха беседа гIулакхаш меттала. 16.45 — «Юрта - сайне тIера» яха корреспонденци (гIлагIай меттала).

5 август

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — «Машиннаьхьашка» яха радиожурнал (орсий меттала). 8.30 — Шоаша дукха яьа аьнаьаш. 14.00 — Лаьттара дер (орсий меттала). 14.10— «Самучьаьнча тIалIе тIа» яха сем. поэзин (гIлагIай меттала). 14.40 — «Докъа доттагIа» яха радиокомпозиция (иохий меттала). 15.05 — Машиннаьхьашка долна концерт (гIлагIай меттала). 15.30 — Интернациональни доттагIаеи радиокурс (орсий меттала). 15.40 — «Атенте» яха радиожурнал (гIлагIай меттала). 16.00 — Массанашка дика яьа ба. Машиннаьхьахочун Денга хетаьа. передача (орсий, меттала). 16.15 — Машиннаьхьахошта дика концерт (орсий меттала). 17.00 — «Сар хьаьгIатта сий лаьтта» яха очерк (гIлагIай меттала). 17.15 — Школьни газета (орсий меттала). 17.45 — Машиннаьхьа ухарниках (иохий меттала). 18.00 — Илена доттагIаеи хьарцата дика концерт (иохий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозчеи хуьнаьлуш морхаш а болаш, йоачан а йоацаш, малхболаьчьара секунде 5—9 метр чIоагIа-мух а хьаькъан уа хилеи фегара температура республике гIолеи 26—30, Грозне 28—30 градус йIоаьа йолаш хиаеи тарлу.

Метеостанци.

364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара—3-34-35; партийни вахарех культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

ТХА АДРЕС:

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

СФ00665. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцо проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 6751.

ЭЛЕКТРОМОНТЕРИТ КУРСАШКА IОМАБАЛА ДЕША ДIАНИЙБУ

8—10 класс чакхъьккхъ кагийнаьн аскарера мукъабайинц занасера бIухсйн!

«Грозненгро» районни энергоуправленне Малхбузен электрически сетеша г. Назране, Новый Малгобеке, юрташка, Урус-Мартанен Ачхой - Мартанен, станице Орджоникидзевске керда вIашагIъехьача РЭС-ашка юрташкарча электрически сетеша ремонт е а, гарна Iуьнал де а, электромонтераш хила Iомабалара курсашка деша дуьйза.

Деша а Iомалуш а якха еза ха ши бутт ба. Занятеш дIайолалу 1973 шера 3 сентябре.

Курсашка деша вагIаш йоаккхача хала 60 сом стипенди а общежите Iе моттиг а ду.

Заявленеи яхьаш а ца кхетачох духтIавала а ЭЭС (Малхбузен электрически сетешка) дувла уьх адресаГа: 364912, Грозный-12, Старопромысловски шоссе, 6. Телефонаи 9-50, кIы тIа 3-57.

«Грозненгро» ЭЭС.